

Застосування нормативно-правової бази в організації та проведенні атестації педагогічних працівників

Представлено основні вимоги щодо застосування нової редакції Положення про атестацію педагогічних працівників. Висвітлено особливості підвищення кваліфікації та атестації окремих їх категорій.

Ключові слова: атестація педагогічних працівників, підвищення кваліфікації, атестаційна комісія, рішення атестаційної комісії, апеляція, орган управління освітою, заклад освіти.

Olha Bohdanovych. Application of the Regulatory Framework in the Organization and Conduct of Certification of Pedagogical Workers.

The main requirements for the application of the new version of the Regulation on the certification of pedagogical workers are presented in the article. The peculiarities of advanced training and certification of certain categories of teachers are highlighted.

Keywords: attestation of pedagogical workers, advanced training, attestation commission, decision of the attestation commission, appeal, educational authority, educational institution.

Постановка проблеми. У зв'язку з тим, що визнано таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 06 жовтня 2010 року № 930 «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 року за № 1255/18550, введено в дію нове Положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2022 року № 805 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.09.2024 № 1277.

Суттєво змінилися підходи до процедури організації і проведення атестації педагогічних працівників.

Метою статті є надати роз'яснення педагогічним працівникам щодо застосування окремих норм Положення про атестацію педагогічних працівників.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 50 Закону України «Про освіту» атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності. Атестація є обов'язковою (чергова – один раз на п'ять років або позачергова за заявою педагогічного працівника чи за поданням керівника закладу).

Атестація педагогічних працівників закладів освіти здійснюється з метою стимулювання безперервного підвищення рівня їхньої професійної майстерності та відповідно до частини п'ятої статті 50 Закону України «Про освіту», статті 45 Закону України «Про дошкільну освіту», частини першої статті 48 Закону України «Про повну загальну середню освіту», статті 25 Закону України «Про позашкільну освіту», частини четвертої статті 45 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», частини першої статті 24, частин п'ятої, шостої статті 59 Закону України «Про фахову передвищу освіту», частин другої та сьомої статті 55 Закону України «Про вищу освіту» та інших нормативних документів.

Атестація проводиться відповідно до Положення про атестацію педагогічних працівників (далі – Положення), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2022 р. № 805, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 грудня 2022 р. за № 1649/38985 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від **10 вересня 2024 року № 1277**). Положення у новій редакції **набуло чинності з 05.11.2024 року**, дати оприлюднення – в «Офіційному віснику України».

Зазначеним вище наказом скасовано чинність Типового положення про атестацію педагогічних

працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 06 жовтня 2010 року № 930.

Наказом встановлено, що:

- кваліфікаційні категорії, педагогічні звання, присвоєні до набрання чинності **наказу № 1277**, є дійсними до атестації педагогічних працівників, проведеної згідно з Положенням, затвердженим наказом № 805 у новій редакції;

- педагогічним працівникам, яким до набрання чинності **цим** наказом за результатами попередньої атестації було присвоєно педагогічне звання та які мають відповідний освітньо-професійний ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень), при проведенні **чергової атестації встановлюється відповідність (невідповідність) займаній посаді та підтверджується (не підтверджується) педагогічне звання**. У разі **підтвердження** педагогічного звання педпрацівникові **присвоюється** кваліфікаційна категорія **відповідно до ступеня освіти, яка дає право на присвоєння (підтвердження) такого звання**;

- право на **зарахування сертифікації як чергової атестації** мають педагогічні працівники, які **до набрання чинності цим наказом** успішно пройшли сертифікацію, мають чинні сертифікати про її проходження та які **не скористалися** таким правом до набрання **чинності цим наказом**.

Положення **поширюється на педагогічних працівників закладів та установ освіти**, інших установ незалежно від підпорядкування, типу та форми власності, у тому числі відокремлених структурних підрозділів (фахових коледжів у структурі закладів вищої освіти), структурних підрозділів інших юридичних осіб публічного чи приватного права (філій закладів загальної середньої освіти), а також фізичних осіб – підприємців та осіб незалежної професійної діяльності, які надають освітні послуги (далі – заклади освіти), котрі здійснюють педагогічну діяльність та посади яких належать до педагогічних, згідно з Переліком посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженим **постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 963**.

Це Положення **не поширюється на педагогічних працівників закладів освіти**, які атестуються відповідно до вимог Закону України «Про професійний розвиток працівників», а також педагогічних працівників **закладів спеціалізованої освіти**, які забезпечують здобуття фахових компетентностей спеціалізованої освіти (**крім наукових ліцеїв**).

У статті 59 Закону України «Про освіту» означено вимоги до професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Необхідною умовою проходження атестації є підвищення кваліфікації педагогічних працівників. **Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800** «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» визначено процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти й установ усіх форм власності та сфер управління, включаючи механізм оплати, умови і процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації.

Відповідно до законів України «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фахову передвищу освіту»:

- мінімальний загальний обсяг (загальна тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної, позашкільної та фахової передвищої освіти, необхідний їм для проходження атестації, становить не менше ніж 120 годин або 4 кредити ЄКТС упродовж п'яти років;

- мінімальний загальний обсяг (загальна тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, необхідний їм для проходження атестації, становить не менше ніж 150 годин або 5 кредитів ЄКТС упродовж п'яти років за умови щорічного підвищення кваліфікації.

Варто звернути увагу, що в педагогів закладів загальної середньої освіти **не менше 10 відсотків** загальної кількості годин обов'язково повинні бути спрямовані на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у частині **роботи з учнями з особливими освітніми потребами та не менше 10 відсотків** загальної кількості годин – на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині **надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу**.

Відповідно до законодавства здобуття освіти в закладі вищої, фахової передвищої освіти наступні 5 років зараховується як підвищення кваліфікації.

Положення визначає порядок атестації керівників, їх заступників, інших педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійних (професійно-технічних), закладів

фахової передвищої та вищої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, навчально-методичних (науково-методичних) установ і закладів післядипломної освіти, спеціальних установ для дітей, а також педагогічних працівників інших закладів та установ, у штаті яких є педагогічні працівники.

За результатами атестації педагогічного працівника незалежно від обсягу його педагогічного навантаження (кількості навчальних предметів / інтегрованих курсів, дисциплін) встановлюється його **відповідність або невідповідність займаній посаді** та:

1) присвоюється кваліфікаційна категорія або підтверджується раніше присвоєна кваліфікаційна категорія;

2) присвоюється педагогічне звання, підтверджується (не підтверджується) раніше присвоєне педагогічне звання.

Педагогічним працівникам, посади яких не передбачають присвоєння кваліфікаційних категорій, за результатами атестації визначається відповідність (невідповідність) займаній посаді та у порядку, визначеному законодавством, встановлюється (підтверджується) тарифний розряд та може бути присвоєно педагогічне звання.

Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання визначаються відповідно до Переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників, затвердженого **постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 року № 1109**.

Атестація педагогічних працівників є обов'язковою.

Атестація педагогічних працівників може бути **черговою** або **позачерговою**.

Педагогічний працівник проходить **чергову** атестацію не менше одного разу на п'ять років, крім випадків, передбачених пунктом 6 розділу III Положення. А саме: засідання **має бути перенесеним** у разі тимчасової непрацездатності педагогічного працівника, який атестується, або настання інших обставин, що не залежать від його волі та перешкоджають проходженню ним атестації (поширюється на педагогів, які проходять чергову і позачергову атестацію).

Обставини, що об'єктивно не залежать від волі й свідомості людей, – це такі обставини, що відбуваються самостійно (без волі особи) та на які неможливо або майже неможливо впливати. Приклади: стихійне лихо, хвороба, смерть, короточасний розлад.

У такому випадку проведення атестації **або окремих засідань** атестаційної комісії переноситься за рішенням відповідної атестаційної комісії до припинення таких обставин, але не більше ніж на один рік, і за педагогічним працівником зберігається раніше присвоєна кваліфікаційна категорія або тарифний розряд, педагогічне звання до проходження ним атестації у порядку, визначеному Положенням.

У Положенні визначено умови проведення позачергової атестації керівників та педагогічних працівників закладів освіти. Зокрема, **позачергова атестація проводиться за ініціативою керівника закладу освіти або за заявою працівника.**

Позачергова атестація педагогічного працівника за **ініціативою керівника** закладу освіти проводиться у разі зниження якості педагогічної діяльності, але **не раніше, ніж через три роки після попередньої атестації (розділ I, п. 7 Положення).**

Позачергова атестація керівника закладу освіти проводиться за ініціативою керівника органу управління освітою, а керівника відокремленого структурного підрозділу – за ініціативою керівника закладу, що має структурні підрозділи.

Позачергова атестація педагогічного працівника за його ініціативою може проводитися у випадках, якщо його освітній рівень, стаж роботи на посадах педагогічних працівників відповідає вимогам, визначеним у пунктах 8, 9 розділу I Положення, або за наявності хоча б однієї з таких умов:

- визнання переможцем, лауреатом фінальних етапів всеукраїнських, міжнародних, регіональних фахових конкурсів;
- наявності освітньо-наукового / освітньо-творчого, наукового ступеня;
- успішного проходження сертифікації.

Міжатастаційний період **не може бути меншим ніж 3 роки** (за ініціативою керівника), **крім** випадків проведення позачергової атестації **за ініціативою педагогічного працівника.**

До міжатастаційного періоду **не зараховуються** час перебування педагогічного працівника в соціальних відпустках, відпустках без збереження заробітної плати тривалістю понад 1 рік, на обліку в службі зайнятості, в інших випадках, коли переривається трудова діяльність, увільнення працівника від виконання обов'язків у зв'язку з мобілізацією, а також період, на який переноситься атестація.

З метою всебічного й комплексного оцінювання педагогічної діяльності **до 20 вересня** в закладах та установах освіти наказом керівника **створюються атестаційні комісії** закладу освіти, установи, у якому

визначається персональний склад атестаційної комісії, призначаються голова та секретар атестаційної комісії. Кількість членів атестаційної комісії не може бути менше ніж 5 осіб.

Повноваження атестаційної комісії починаються з дня видання наказу про її створення та діють до набуття повноважень атестаційною комісією, створеною відповідно до наказу про її сформування для проведення атестації у **наступному навчальному році**.

У зв'язку з тривалою відсутністю з об'єктивних причин члена атестаційної комісії, неможливістю подальшого виконання повноважень через виникнення потенційного чи реального конфлікту інтересів, який неможливо врегулювати в установленій законодавством спосіб тощо, вносяться зміни до складу атестаційної комісії шляхом видання відповідного наказу керівником закладу, установи.

Обов'язковою є участь у роботі атестаційної комісії за згодою **представників** первинних або територіальних **профспілкових** організацій у кількості не більше ніж 2 особи. Для цього керівник закладу, установи звертається з **поданням до профспілкового органу** та **відповідно до рішення** уповноваженого профспілкового органу (за наявності у закладі освіти) або на територіальному рівні декількох профспілкових організацій за рішенням спільного представницького органу профспілок, **включає** визначені особи до складу атестаційної комісії за згодою.

До роботи атестаційної комісії не може бути залучена особа, яка відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» є близькою особою педагогічного працівника, який атестується, або є особою, яка може мати конфлікт інтересів.

Для проведення **чергової** атестації атестаційні комісії до **20 жовтня** поточного року повинні:

- скласти та затвердити список педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації в поточному навчальному році, строки проведення їх атестації та графік проведення засідань атестаційної комісії;
- визначити строк та адресу електронної пошти для подання педагогічними працівниками документів (у разі подання в електронній формі).

У разі надходження від педагогічного працівника **заяви про перенесення строків чергової атестації**, атестаційна комісія приймає рішення про таке перенесення за **наявності підстав**, визначених цим Положенням, у строк, що **не перевищує 10 календарних днів з дня отримання заяви**,

та **інформує** про прийняте рішення педагогічного працівника. Підстави для перенесення викладено у п. 6 розділу III Положення та конкретизовано вище.

У випадку **відсутності** в списку педагогічного працівника, який підлягає **черговій** атестації, за його **заявою, поданою до 20 грудня** поточного календарного року, атестаційна комісія додає його до списків педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації.

Керівник закладу освіти може **надати атестаційній комісії** уточнені списки педагогічних працівників, які підлягають атестації, **до 20 грудня** поточного календарного року.

У закладах освіти, в яких не створено атестаційні комісії, **списки** працівників, які підлягають **черговій** атестації, **готує керівник** закладу освіти та **надає їх атестаційній комісії відповідного рівня до 01 жовтня** поточного року.

Для проведення позачергової атестації **педагогічного працівника чи керівника** у випадках, передбачених **абзацами другим та третім** пункту 5 розділу I цього Положення, **керівник, засновник** (уповноважена особа) закладу освіти **до 10 грудня** поточного навчального року подає список таких працівників на розгляд **відповідної** атестаційної комісії.

Для проведення позачергової атестації **за ініціативою педагогічного працівника** ним **до 20 грудня** подається **до відповідної** атестаційної комісії заява за формою, наведеною в **додатку 1** до цього Положення.

Атестаційна комісія затверджує **окремий** список педагогічних працівників, які підлягають **позачерговій** атестації, визначає строки проведення їх атестації, подання ними документів та в разі потреби може внести зміни до графіка своїх засідань.

Відповідно до п. 3 розділу III Положення **голова та секретар** атестаційної комісії **забезпечують оприлюднення** на вебсайті закладу або його засновника у строк, що не перевищує 5 робочих днів з дня прийняття рішення: персональний склад атестаційної комісії; список педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації в поточному навчальному році, та строки проведення їх атестації; окремий список педагогічних працівників, які підлягають позачерговій атестації та строки проведення їх атестації; графік проведення засідань атестаційної комісії; строки й адресу електронної пошти для подання педагогічними працівниками документів; перелік документів, які обов'язково подаються педагогічними працівниками для проведення атестації.

Протягом 10 робочих днів з дня оприлюднення інформації педагогічний працівник, який атестується, **може подати** до атестаційної комісії документи, що, на його думку, свідчать про педагогічну майстерність та/або професійні досягнення.

Документи, які зберігаються в особовій справі педагогічного працівника, до атестаційної комісії не подаються.

В Положенні визначено **умови створення** атестаційних комісій різних рівнів **та їх повноваження**.

Атестаційні комісії I рівня створюються в закладах освіти, відокремлених структурних підрозділах, у яких працює **15 та більше** педагогічних працівників, які перебувають у трудових відносинах із закладом освіти, в т. ч. сумісників (педагоги, які перебувають у відпустках по догляду за дитиною, не враховуються).

Атестація педпрацівників філій опорних закладів загальної середньої освіти, зокрема й завідувача та його заступника, здійснюється в закладі загальної середньої освіти, який є юридичною особою, що створила філію (в опорному ЗЗСО).

Заклади освіти приватної форми власності за рішенням їх засновника можуть створювати атестаційні комісії I рівня самостійно або спільно з іншими закладами освіти на договірних засадах незалежно від кількості педагогічних працівників, які в них працюють.

Атестаційна комісія I рівня розглядає документи, подані педагогічними працівниками закладу освіти (**крім керівників**), які затверджені у списках на чергову та позачергову атестації, установлює їх відповідність вимогам законодавства та вживає заходів щодо перевірки їх достовірності (за потреби).

Атестаційна комісія I рівня не пізніше **01 квітня** (крім випадків перенесення) приймає рішення про:

- відповідність (невідповідність) педагогічних працівників (**крім керівників**) закладу освіти займаним посадам;
- присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій, тарифних розрядів для окремих посад, присвоєння педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні).

Атестаційні комісії II рівня створюються в органах управління у сфері освіти сільських, селищних, міських рад, закладах професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти, які мають відокремлені структурні підрозділи, інших закладах, установах та організаціях

у сфері управління, або в підпорядкуванні яких є заклади освіти.

Комісія розглядає **документи**, подані керівниками закладів освіти (засновниками або керівниками закладів освіти відповідно до вимог п. 5 розділу I цього Положення: позачергова – керівника або за ініціативою керівника), а також закладами освіти (педагогічними працівниками), у яких працює менше ніж 15 педагогічних працівників, установлює їх відповідність вимогам законодавства та вживає заходів щодо перевірки їх достовірності (за потреби);

- атестує керівників підпорядкованих суб'єкту її створення закладів освіти та педагогічних працівників закладів освіти, у яких працює менше ніж 15 педагогічних працівників;

- розглядає апеляції на рішення атестаційних комісій I рівня.

Атестаційна комісія II рівня не пізніше ніж **25 квітня** (крім випадків перенесення) приймає рішення про:

- відповідність (невідповідність) педагогічних працівників закладів освіти, у яких працює менше ніж 15 педагогічних працівників, займаним посадам;

- присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій (тарифних розрядів для окремих посад), присвоєння педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні);

- відповідність (невідповідність) керівників закладів освіти займаним посадам;

- присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій, присвоєння педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні) керівникам закладів освіти, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси, дисципліни, безпосередньо працюють з дітьми).

Атестаційні комісії III рівня створюються в органах управління у сфері освіти обласних державних адміністрацій.

У разі відсутності атестаційних комісій I рівня їхні функції, визначені цим Положенням, виконують атестаційні комісії II, III рівнів органів управління у сфері освіти **за місцем розташування** суб'єктів освітньої діяльності.

Комісія розглядає документи, подані керівниками закладів освіти (закладами освіти; педагогічними працівниками, у яких працює менше ніж 15 педагогічних працівників), які підпорядковані суб'єкту її створення, установлює їх відповідність вимогам законодавства та вживає заходів щодо перевірки їх достовірності (за потреби).

Комісія **розглядає апеляції** на рішення:

- атестаційних комісій **I** рівня закладів освіти, підпорядкованих суб'єкту її створення;

- атестаційних комісій **II** рівня щодо встановлення відповідності (невідповідності) займаним посадам **педагогічних працівників, керівників** закладів освіти, присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій, присвоєння педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні).

Атестаційна комісія **III** рівня **не пізніше ніж 25 квітня** (крім випадків перенесення, розгляду апеляцій) приймає рішення про:

- відповідність (невідповідність) керівників (педагогічних працівників) підпорядкованих закладів освіти займаним посадам та присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні);

- присвоєння педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні керівникам (педагогічним працівникам) підпорядкованих обласній державній адміністрації закладів освіти, педагогічним працівникам підпорядкованих закладів освіти.

У Положенні конкретизовано (п. 3 розділу II) **вимоги** стосовно **голови атестаційної комісії** закладу освіти. А саме: головою атестаційної комісії є особа, визначена наказом керівника закладу, та яка має право на здійснення педагогічної діяльності.

Головою атестаційної комісії, створеної органом державної влади, місцевого самоврядування, закладу освіти державної чи комунальної форми власності, є керівник (заступник керівника) відповідної установи.

Головою комісії, створеної у закладі дошкільної освіти, може бути вихователь-методист.

У випадку **відсутності** голови атестаційної комісії на її засіданні атестаційна комісія **має обрати головуючим іншого члена** атестаційної комісії, **крім її секретаря**.

Голова атестаційної комісії проводить її засідання, бере участь у голосуванні під час прийняття рішень атестаційної комісії, підписує протоколи її засідань та атестаційні листи.

Не можуть головувати на засіданні атестаційної комісії особи у разі проходження ними атестації відповідно до цього Положення, питання щодо атестації яких розглядаються цією комісією, та особи, які можуть мати реальний чи потенційний конфлікт інтересів.

Атестаційна комісія має **повноваження** за умови присутності на її засіданні не менше двох третин від її складу. Рішення атестаційної комісії

приймаються шляхом голосування **простою більшістю** голосів (більше половини учасників голосування). У разі рівного розподілу голосів «за» і «проти» атестаційна комісія приймає рішення в інтересах педагогічного працівника, який атестується. **Голосування «утрималися» не передбачено.**

Особи, які входять до складу атестаційної комісії, не беруть участі в голосуванні щодо себе в разі проходження ними атестації.

Порядок голосування (відкрито чи таємно) **визначається на засіданні атестаційної комісії та фіксується в протоколі.**

За наявності обставин, які об'єктивно унеможливають проведення засідання комісії очно (воєнний стан, надзвичайна ситуація, карантинні обмеження тощо), голова атестаційної комісії **може** прийняти рішення про проведення засідання в режимі **відеоконференцзв'язку**.

Відповідно до п. 6 розділу II Положення **розширено обов'язки секретаря атестаційної комісії**, а саме: прийняття, реєстрація та зберігання документів, поданих педагогічними працівниками (заборонено безпідставно відмовляти у поданні документів); організація роботи атестаційної комісії, ведення та підпис протоколів засідань атестаційної комісії (додаток 2); оформлення та підпис атестаційних листів (додаток 3); повідомлення педагогічних працівників про місце і час проведення засідання атестаційної комісії (у разі запрошення на нього педагогічних працівників); забезпечення **оприлюднення інформації** про діяльність атестаційної комісії шляхом розміщення її на офіційному вебсайті закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти (**у строк, що не перевищує 5 робочих днів з дня прийняття рішень**).

Атестаційний лист упродовж 3 робочих днів з дати ухвалення атестаційною комісією відповідного рішення оформляється у 2 примірниках, які підписують голова і секретар атестаційної комісії, та надсилається в сканованому вигляді на електронну адресу педагогічного працівника, а в разі проведення атестації атестаційною комісією **II** рівня – закладу освіти (з підтвердженням отримання).

Перший примірник атестаційного листа, за ініціативою педагогічного працівника, може бути виданий йому особисто під підпис або надісланий поштовим відправленням із повідомленням про вручення, другий – додається до його особової справи.

Другі примірники атестаційних листів зберігаються відповідно до Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів

та органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 року № 578/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2012 року за № 571/20884.

Атестаційні листи та копії документів про підвищення кваліфікації педагогічного працівника зберігаються в його особовій справі.

На підставі рішення атестаційної комісії в строк, що **не перевищує 7 робочих днів з дня його прийняття**, керівник закладу видає відповідний наказ та **впродовж 3 робочих днів із дати його видання ознайомлює з ним педагогічного працівника під підпис**.

Наказ за результатами атестації **впродовж 3 робочих днів із дати його видання** подається до бухгалтерії закладу освіти, де працює педагогічний працівник, чи до централізованої бухгалтерії, що здійснює бухгалтерський облік відповідного закладу, установи освіти, для нарахування заробітної плати та проведення відповідного перерахунку. **Оплата праці з урахуванням результатів атестації проводиться з дати прийняття** атестаційною комісією рішення за результатами атестації.

При звільненні чи переведенні на роботу в інший заклад освіти педагогічному працівникові **видається витяг з наказу**, що є документом, який підтверджує присвоєння (підтвердження) педагогічному працівнику відповідної кваліфікаційної категорії, педагогічного звання.

Змінено **умови оскарження** рішень атестаційних комісій. Педагогічний працівник має право оскаржити рішення атестаційної комісії **I** чи **II** рівнів. Для цього він має подати протягом 7 робочих днів із дати отримання атестаційного листа до відповідної апеляційної комісії апеляцію особисто або на електронну адресу шляхом направлення апеляційної заяви, оформленої згідно з додатком 4 до Положення.

До апеляційної заяви додаються копія атестаційного листа, виданого атестаційною комісією, рішення якої оскаржується, копії документів, що подавалися педагогічним працівником до атестаційної комісії, рішення якої оскаржується (у разі їхнього подання).

Апеляційна заява з додатками подається у паперовій та/або електронній формі на визначену атестаційною комісією адресу електронної пошти (з підтвердженням отримання) у сканованому вигляді (формат PDF, кожен документ – окремим файлом).

Документи, подані до атестаційної комісії, **реєструються та зберігаються** секретарем атестаційної комісії.

Атестаційна комісія **має розглянути** апеляційну заяву та ухвалити рішення **протягом 15 робочих днів з дати її надходження**. Під час розгляду апеляційної заяви педагогічного працівника **в роботі атестаційної комісії не може брати участь особа, яка брала участь в ухваленні рішення, що оскаржується**.

Атестаційна комісія за результатами розгляду апеляції ухвалює рішення про:

- відповідність педагогічного працівника займаній посаді, підтвердження раніше присвоєної кваліфікаційної категорії, присвоєння педагогічного звання та скасування рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

- присвоєння педагогічному працівнику наступної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання і скасування рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

- залишення рішення атестаційної комісії нижчого рівня без змін, а апеляцію – без задоволення.

Рішення про результати розгляду апеляції оформлюють протоколом, який підписують голова та секретар атестаційної комісії. Витяг з цього протоколу, оформлений згідно з додатком 5 до Положення, **протягом 3 робочих днів з дати ухвалення відповідного рішення** надсилається педагогічному працівникові та до відповідного закладу освіти електронною поштою в сканованому вигляді (з підтвердженням отримання), а в разі відсутності відповідної адреси електронної пошти – поштовим відправленням з повідомленням про вручення.

Керівник закладу освіти **впродовж 3 робочих днів з дати отримання витягу з протоколу** про результати розгляду апеляції, за результатами якої педагогічному працівникові було присвоєно (підтверджено) кваліфікаційну категорію, відповідне педагогічне звання, **має видати відповідний наказ та ознайомити з ним педагогічного працівника під підпис**.

Після проведення атестації (в тому числі після розгляду апеляції), видається наказ керівника, який подається до бухгалтерії закладу освіти чи до централізованої бухгалтерії, що здійснює бухгалтерський облік відповідного закладу освіти, для нарахування заробітної плати та проведення відповідного перерахунку **з дати прийняття рішення атестаційною комісією про присвоєння наступної кваліфікаційної категорії чи присвоєння**

педагогічного звання, або з дати присвоєння кваліфікаційної категорії та педагогічного звання атестаційною комісією **нижчого рівня** – у випадках, коли атестаційна **комісія вищого рівня визнала неправомірним рішення атестаційної комісії нижчого рівня**.

У разі незгоди педагогічного працівника з рішенням атестаційної комісії вищого рівня щодо розгляду апеляційної заяви, він має право оскаржити таке рішення у суді в установленому законодавством порядку.

Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи в установленому законодавством порядку. Наказ про звільнення або переведення працівника за його згодою на іншу роботу за результатами атестації видається лише після розгляду його апеляції **(у разі подання)** атестаційними комісіями вищого рівня з дотриманням законодавства про працю. **Розірвання** трудового договору за таких умов **допускається** в разі, якщо **неможливо перевести** працівника **за його згодою** на іншу роботу, яка відповідає його кваліфікації, у тому самому закладі освіти.

Підсумовуючи викладене вище, додатково варто зазначити, що:

1. Положення про атестацію **не містить** слова «типове» та не передбачає існування інших положень про атестацію педагогічних працівників.

2. Розмежування посад, які передбачають кваліфікаційні категорії та тарифні розряди, здійснюється наказом МОН 26.09.2005 № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження

схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ».

3. Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затверджена наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, чинна.

4. За порушення академічної доброчесності атестаційна комісія може відмовити у присвоєнні або позбавити педагогічного звання, кваліфікаційної категорії (п. 5 ст. 42 Закону «Про освіту»).

5. Перелік випадків позачергової атестації працівника за ініціативою керівника є вичерпним. На відміну від попереднього Типового положення про атестацію, нове Положення **не передбачає** ініціативи **керівника чи органу управління освітою** з метою **присвоєння кваліфікаційної категорії або педагогічного звання**. Таким чином, **керівник може лише рекомендувати** працівнику **самостійно подати заяву на позачергову атестацію**.

6. Сполучники «та/або» означають вибір працівником одного із варіантів. Як наслідок, для позачергової атестації достатньо лише ініціативи працівника та дотримання вимог щодо освітнього рівня і стажу на момент подачі заяви.

Висновки. Положення розроблено з метою удосконалення й осучаснення механізму оцінювання роботи педагогів та усунення законодавчих колізій. Основними принципами атестації є відкритість та колегіальність, гуманне й доброзичливе ставлення до педагогічного працівника, повнота, об'єктивність і системність оцінювання його педагогічної діяльності.

Використані джерела

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 р. № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3788-20>
3. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/463-20>
4. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14/ed20000622#Text>
5. Про професійну (професійно-технічну) освіту : Закон України від 10.02.1998 № 103/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>
6. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 року № 1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2015-/D0/BF#Text>
9. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п#Text>
10. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : наказ Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05#Text>
11. Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затверджена наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0056-93#Text>
12. Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України 09 вересня 2022 року № 805 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 10 вересня 2024 року № 1277). URL: <https://document.vobu.ua/doc/16795>